

Langfredag 2012

Ulfkær Kirke den 6. april kl. 10.00

Tekster: Es. 52, 13 – 53, 12; Johs. 19, 17-37

Derfra vort liv begynder!

Korsets historie

I kristendommens spæde begyndelse i de første par århundreder, brugte man sjældent korset som det samlende symbol på, at man var kristen. Det var simpelthen et alt for stærkt symbol. Det ville være det samme som – eller værre end – at hænge en pistol som smykke om halsen. I stedet brugte de første kristne fisken som deres fælles tegn. Bogstaverne i det græske ord for fisk er nemlig forbogstaverne i ordene: Jesus Kristus Guds søn frelseren. Man gjorde knap nok korsets tegn. Men da Konstantin den Store så korset i en drøm før slaget ved den milviske bro lidt uden for Rom i 312, blev korset herefter hans felttegn. Og kort tid efter blev korsfæstelsen som afstraffelsesform afskaffet. Korset blev herefter forvandlet fra at have været et henrettelsesredskab til et symbol på sejr. At korset fra nu af var et sejrssymbol gjorde, at der nu dukkede mange krucifikser op med den korsfæstede Jesus. De første skildringer af den korsfæstede er få, og det er fremstillinger, hvor sejren over døden er betonet. Jesus fremstilles som den stærke mand på korset med åbne øjne vendt ud mod beskueren.

Den sejrende Kristus

En af disse fremstillinger findes på et lille elfenbensskrin fra det 5. århundrede. På skrinet ser man på den ene side Pilatus, der vasker sine hænder. Jesus bærer korset ud til Golgata. Man ser en hane over Peters hoved. Fortællingen fortsætter med fremstillingen af Jesu korsdød (den I har på jeres pamflet) Her ser man Jesu korsdød. Men Jesus deler scenen med en anden død, disciplen Judas, der har begået selvmord ved at hænge sig. Judas' øjne er lukkede, og hans hænder og fødder hænger slappe ned. Hans døde krop tynger træet og man kan se, at det må bøje sig for den tunge krop. Ved foden af Judas ligger blodpengene, han fik for at forråde Jesus. På den anden side ser vi Jesus med udstrakte arme på korset – den stilling, vi også kender fra Åby krucifikset, hvor Kristus er den sejrende Kristus. Selv om Jesus er banket og naglet fast til træet, og soldaten har stukket sin lanse ind i ham for at sikre sig, at han er død, - så ser han ikke spor død ud. Jesus er her skildret særdeles levende og kraftfuld – som om korset ikke kan holde fast i ham. Modsætningen mellem de to døde er temmelig tydelig. Begge dør på et træ, det ene er bøjet, det andet er stift, så det er helt tydeligt, at Judas er død, og Jesus lever, på trods af korset. Det er som om Johannes' korsord "Det er fuldbragt!" stadigvæk lyder. Mit kors bringer sejr. Den korsfæstede skildres som en levende magt i livet. Som sandt menneske og sand Gud. Hertil skal det bemærkes, at man netop i det 5. århundrede i Chalkedon fastlagde dogmet om, at Jesus både er menneske og Gud. Når jeg har valgt i år at prædike over evangelisten Johannes' beretning om Jesu korsfæstelse, så er det fordi jeg faktisk tror det er på tide at finde denne vindende Kristus frem igen. For det er det, evangelisten Johannes beskriver. Vi har måske givet for meget plads til den lidende Gud – ja, måske så megen plads, at han er helt død af det.

Derfra vort liv begynder

Det provokerende ved evangelisten Johannes' langfredag er jo, at det på en måde foregår så roligt, så pænt og ordentligt. Jesus fremstår ikke som den lidende, men som den stærke mand. Han bærer selv korset, hører vi. Og da han ved, at nu er alt fuldbragt, så får han skriften til at gå i opfyldelse ved at sige, at han tørster. Jesu korsfæstelse bliver i Johannesevangeliet også kaldet hans ophøjelse. Døden og lidelsen er ikke grim og skræmmende. Det er som om Jesus i Johannesevangeliet ser det hele lidt fra oven. Som ørnen, der jo også er evangelisten Johannes' symbol. Johannesevangeliet adskiller sig på flere måder fra de andre evangelier, bl.a. i dets indledning, hvor der ikke tales om Jesu jordiske oprindelse, i stedet omtaler Johannes Jesus som Ordet, der fra begyndelsen var hos Gud og så blev kød og tog bolig blandt mennesker. Som ørnen kan se alt fra oven i sin høje flugt, sådan beskriver Johannes også Jesu liv og gerning i den helt store sammenhæng, så langt som til før skabelsens dage. Og det hele sluttet af med proklamationen: "Det er fuldbragt!" Jesus dør, om man så må sige, med åbne øjne. Det var hele meningen.

Meningen

Men hvad er egentlig meningen? Giver det mening at sige: "Det er fuldbragt" om hans død? Hvordan giver det mening for os? I nadversalmen *O Du Guds lam synger vi: Derfra vort liv begynder!* Altså livet begynder fra korsfæstelsen og Jesu død. Hvordan kan liv begynde ved korsfæstelsen? Går vi tæt på Johannes' korsfæstelsesscene og dvæler lidt ved de to personer, der står ved korsets fod, så viser det sig faktisk at være en lille paradisscene. For midt i alt det forfærdelige giver evangelisten Johannes, som den eneste af evangelisterne, plads til, at livet bliver nyt.

At langfredag bliver en ny skabelse. For under korsets træ, som jo svarer til paradiset træ, som Adam og Eva forbrød sig ved, der står nu et nyt par: For zoomer vi ind på scenen, så får vi øje på de to personer, der står ved korsets fod: Disciplen Johannes og Jesu mor Maria. De findes på mange albertavler – også på den ude i Ulfborg Kirke. Det er Maria med den himmelblå kappe. Paradisscenen udspiller sig, idet Jesus siger til dem fra korset: "Kvinde, der er din søn!" Og til disciplen siger han: "Der er din mor". Dér giver den korsfæstede nye rammer for os mennesker at leve sammen på: Nemlig som brødre og søstre uanset køn, alder, hudfarve og race. Jesus giver os en ny chance på korset. Han giver ikke bare sig selv, men også os til hinanden. Han viser os, som han i øvrigt gjorde med hele sit liv, at der er en nyskabende og befriende måde for mennesker at være sammen på. En ny måde at se på andre mennesker. Fra nu af er I ikke længere fremmede for hinanden. Fra nu af skal I tage jer af hinanden, siger han til os. Derfra vort liv begynder. Sådan er det. Livet skyder af korsets rod. Netop denne del af evangelisten Johannes' korsfæstelsesscene har kunstneren Michelangelo fanget. I den sidste del af Michelangelos liv lavede han otte små korsfæstelsestegninger, hvor Johannes og Maria står ved korsets fod (det er det andet billede til langfredag). På de fleste af Michelangelos billeder er Maria og Johannes afklædte – nøjagtig som Adam og Eva var det før de spiste af kundskabens træ. Det er ikke tilfældigt. Med Kristi kors som det nye livets træ, er de kommet på sporet af paradiset. Paradiset er igen åbnet med Kristi død på korset. Det er en meget smuk tanke fra Michelangelos side, synes jeg, at han vil have, at de to, Adam og Eva, som for mange år siden blev drevet ud af haven, nu her ved korset bliver frigivet til at leve i paradiset igen. Derfor er de, ligesom Adam og Eva, nøgne. Nu kan livet begynde igen, alting kan begynde forfra. Med korset er livet blevet til på ny! Derfra vort liv begynder!

Amen